195

सिद्धान्त चन्द्रिका
असं० पत्रका॥ लं० भ० ६ पं० प्र० पृ०

ह० लं०

सि॰ चं॰
उ॰ म॰
॥२॥

ॐश्रीगणेशायनमः सार्वीयंसच्चिदानंदंनामंनामंजगदात्मनुम् सिद्धांत
चंद्रिकाख्यंतद्वृत्तिश्चक्रियतेतराम्॥१॥ धातोः इद्वृत्तिक्रियते॥ भ्वादि
क्रियावाचीभ्वादिर्धातुसंज्ञकस्स्यात् आदनुदात्तङितः अनुदात्तेतो
ङितश्चधातोरात्त॥ नित्स्वरितेतनउभजितः स्वरितेतश्चधातोरात्येसैः
परतोऽन्यतउक्तनिमित्तहीनाङ्गातोःयं नवयं तिवादीनामाद्यानि
नववचनानियंसंज्ञानिस्युःपरस्मैपात पराणिनववचनानिआत्मने
पदानिस्युः नाम्निचयुष्मदिअस्मदिचभागेः तिवाद्येकार्थेषुनाम्ना
दिषूपपदेष्वेतेअन्यथात्रिविभागैःस्युःरात्ययोःनाम्निप्रयुज्यमाने
चादेऽप्रयुज्यमानेऽप्रथमा युष्मदिमध्यमः अस्मद्युत्तमः॥कर्तरि पंच चा

रम
॥१॥

दातस्मत्संज्ञायां वर्तमानेतिपतस अंतिसिपथसथमिपवसमसते।
आतेअंते से आथे ध्वे एवहे महे वर्तमानार्थे क्रियावृत्तेर्धातोर्लिवाद यः प्रत्य
या भवंति एषां संज्ञा लट्॥ अपकर्तरि कर्त्रर्थे शुप् तिवादिषु चतुर्षु दिव प्रत्ये।
ते शुप् परतो धातोरप् स्यात् गुणः नाम्यंतस्य धातोर्गुणो भवति अपित्ता वि।
ङित् पकारेतरो तिक् च विहाय अन्यप्रत्ययो ङित् स्यात् क्तित्व शु ति।
किति ङिति च परे वृद्धिगुणौ न द्विर्वचनहेतुके उसि गुणः स्यात् इति तस्मि
गुणोऽवादौ अव पूर्वनिमित्तो गुणः भवतः अरे अतो लोपो भवत्यकारे एको
रे च परे भवति भवसि भवथः भवथ व्योरा वमयोः परयोरत आत्वं।
स्यात् भवामि भवावः भवामः स भवति त्वं भवसि अहं भवामि युगपत्त्वा

ध्रौ परः। स च त्वं च भवथः। अहं च त्वं च भवावः। अहं च त्वं च स च भवामः॥
विधिसंभावनयोः। यत् यातां युस् यास् यातं यात यां याव याम। ई
ईयातां ईरन् ईथास् ईयाथां ईध्वं ईय ईवहि ईमहि। विधिः कर्त्तव्या
पदेशः। संभावनं कल्पनं तत्र यादादय। एषां संज्ञा लिङ् या। अतः
भवेव ५ परो याः इः स्यात्। भवेत्। युस इट् अतः परस्य युस इडागमः स्यात्। भवेयुः।
भवेः भवेतं भवेत। यामि यं अतः परे यामि यस्य स्यात्। भवेयं भवेव्॥
भवेम। शिष्यो गुरु प्युक्ष्मकर्षको भवेत्। विधिः। भवेद सौ वेद वि द ब्रा त्यु राज्ञा॥
त। आशीःप्रेरणयोः। तु यतां अंतु हि तं त आनि अव आव आम व तां
आतां अंतां स्व आथां ध्वं ऐ आवहै आमहै एषां संज्ञा तद्वाच्येन साशीः प

रत्येषार्थं प्रास्तनंवाग्रेरर्णंप्रवर्त्तनंतत्रतुवाद्यः एषां संज्ञालोट् तुह्योस्तातङा
शिषिवा भवतु भवतात् भवतां भवंतु अतः अतःपरस्यहेर्लुक् स्यात् भ
व भवतात् भवतम् भवत भवानि भवाव भवाम अध्ययनायोद्यते भवतो
स्य आयुष्मान् भवतु भवान् अनद्यतनेऽतीतेदिवृत्तौ अनस्मिन्नद्यतने अभि
प्रवृत्तने आतां अंतस्यात् आप्यां ध्वम्डवहि महिअती नायाराग्रे येमहृया
दर्वाग्याचादूभामिन्याः प्रथमे यामहृ ये दिवसः सकलः सोऽद्यतनः नाद्यत
नोऽद्यस्मिन्नतीतेकालेतुप्रदिवाद्यः एषांसंज्ञा लङ् हिस्मिमीनामिकारोच्चा
अ रणार्थः दिवादावटघातोः भवत् अभवताम् अभवन् अभवः अभवतम् अ
भवत अभवम् अभवाव अभवाम ह्यो भवत् त्वमुत्रः परोक्षेणाप अनुस्र उतमध्य

पअतुसुस्अथअथुअअवम ए आते इरे से आथे ध्वे ए वहे महे ॥ धातोः परौ णे तो नेका
लेणवाद्यपः एषां संज्ञा लिट् द्विश्च उक्तौ प्येणवादियोगे धातोर्द्विवचनं ॥१॥
सप्रथमादिर्द्विर्वचने द्विः अनेकस्वरस्य धातोः सप्रथमोऽवयवोऽद्विरुक्तौ द्विर्भ
वति णादि कित् आभ्यो णादौ पूर्वस्याकारस्य म्रपाद्रस्य चाकारोऽस्य
दैपरे ह्रस्वः पूर्वसंबंधिनो दीर्घस्य ह्रस्वः झपानां जबचपः पूर्वस्य झपानां
जबाश्चपाः स्युः झजश्च चमानां जडदगबाः खफछठथानां चटतकपाः
स्युः भुवो वुक् भुवो वुगागमो णादौ स्वरे परे बभूव बभूवतः बभूवुः क्रा
दे र्णादे कृहृ भृवृ वुल इत्येतेभ्यः परस्य वसादेर्णादेरिण्न भवति अन्यस्मा
त् भवतीति नियमादिट् स्यात् बभूविथ बभूवथुः बभूव बभूव बभूविव बभूविम

भवत्लिर्बलवान वभूव आशिषि यात् यास्तां यासुः यास् यास्तं यास्त
यासम् यास्व यास्म सीष्ट सीयास्तां सीरन् सीष्ठाः सीयास्थां सीध्वं सीय सीवहि सी
महि धातोराशिषि यादादयः एषां संज्ञा लिङ् आशी यादादेः यकित् भूया
त् भूयास्तां भूयासुः भूयाः भूयास्तम् भूयास्त भूयासम् भूयास्व भूयास्म स
श्रीमान् भूयात् स्वल्पनेता तारौ तारः तासि तास्थः तास्थ तास्मि तास्वः तास्मः ता
स्मः ता तारौ तारः तासे तासाथे ताध्वे ताहे तास्वहे तास्महे एषां भाविन्यर्थे
ताद्यः एषां संज्ञा लुङ् ॥ स्यतासी स्ययामिट् धातोः परे स्तः तासी स्य यामि
त्ये ते षां मिहागमो भवति भविता भवितारौ भवितारः भवितासि भवितास्थः भ
वितास्थ भवितास्मि भवितास्वः भवितास्मः एषां भविता राज्यभारः कुमा ॥

स्य स्याद्या भविष्यति स्यप् धातोर्भविष्यति काले स्यप्रत्ययो भवति तिवादिप्रत्याद ॥
भुस्परतः एषां संज्ञा लृट् भविष्यति भविष्यतः भविष्यंति भविष्यसि भविष्यथः ॥
भविष्यथ भविष्यामि भविष्यावः भविष्यामः कल्कि धर्मप्रवर्तको भवि- ॥
ष्यति स्यप् क्रियातिक्रमे क्रियाया अतिक्रमे कुतश्चिद् निष्पत्तौ स्यप्प्र- ॥
त्ययो भवति दिवादिपरतः एषां संज्ञा लृङ् यदि सुवृष्टिः सुराज्यं चाभविष्यत ॥
तदा सर्वस्य अभविष्यत् अभविष्यताम् अभविष्यन् अभविष्यः अभविष्यतं ॥
अभविष्यत अभविष्यम् अभविष्याव अभविष्याम भूते सिः धातोर्भूतमात्रे काले सिः प्रत्य-
यो भवति दिवादिपरतः एषां संज्ञा लुङ् दादेपे परे आदि हूधास्थाभ्य इगानभूपि
वति भ्यः परस्य सेर्लोपः शाच्छासाह्वाघ्राधेट्पां वा भुवः सिलोपे आप ङित्तु कित्तु ॥
गोन अभूत् अभूतां भुवः सिलोपे स्वरे वुक् अभूवन् अभूः अभूतं अभूत अभूवम्
अभूव अभूम माङि सिरेव स्मसहिते दिवादिर्वा भेदः माङ्योगे अटो लोपः मा भवान् भू

तभावास्म बभूवमास्म भवत भूपाशौवाल्वान् भवते आदाप्यईः अतः परस्यात आधस्यातई
भवति भवेते भवंते भवसे भवेथे भवध्वे भवे भवावहे भवामहे भवेत भवै भवेयातां भवेरन्॥
भवेथाः भवेयाथां भवेध्वं भवेय भवेवहि भवेमहि भवतां भवेतां भवंतां भवस्व भवेथाम् भ
भवध्वं भवै भवावहै भवामहै अभवत अभवेतां अभवंत अभवथाः अभवेथाम् अभवध्वं अभवे अभ
वावहि अभवामहि बभूवेव बभूवाते बभूविरे बभूविषे बभूवाथे॥ नाभितोऽचतुर्णां घोटः नाभ्यं॥
ता भ्दातोः परस्य सीध्वं लुङ् लिटां धस्य टः सेटो हलाद्वा बभूविढ्वे बभूविध्वे बभूवेव
बभूविवहे बभूविमहे भविषीष्ट भविषीयास्तां भविषीरन् भविषीष्ठाः भविषीयास्थां भविषीढ्वं भ
विषीध्वं भविषीय भविषीवहि भविषीमहि भविता भवितारौ भवितारः भवितासे भवितासाथे
भविताध्वे भविताहे भवितास्वहे भवितास्महे भविष्यते भविष्येते भविष्यंते भविष्यसे भविष्येथे
भविष्यध्वे भविष्ये भविष्यावहे भविष्यामहे अभविष्यत अभविष्येतां अभविष्यंत अभवि-
ष्यथाः अभविष्येथां

तिचं
उ ग
५

अभविष्यध्वं अभविष्ये अभविष्यावहि अभविष्यामहि अभविष्ट अभविष्याता
म्‌ आतोंतोऽन्तः आतोंऽतोऽन्त्वमकाराद्उत्तरस्यन अभविषत अभविष्ठाः ।
अभविष्यथां ध्वेते लोपः अभविष्वम् अभविध्वं अभविषि अभविष्वहि अभ
विष्महि चिती संज्ञाने उपधाया लघोः धातोरुपधाया लघोर्नामिनो गुणः चेत
ति ॥५॥ पूर्वस्य हसादिः शेषः पूर्वस्यादेर्हसः शिष्यते अन्ये हसा लुप्यन्ते चिचे
त चिचेतत चिचेतिथ सेः सिशब्दात्परयोर्दिवसि यो विट् इट् टि इट् इटः परस्य से ॥
र्लोपः ई इति अचेतीत् अचेतिष्ठां ध्यादिः सेन लोवि हस्व पर स्थान उपस्थित ले ॥
अचेतिषुः च्युतिर् आसेचने च्योतति च्योतेत् च्योततु अच्योतत् ताद्वाक अच्योतत् चुच्यो
त चुच्युत्वात् च्योतिता च्योतिष्यति अच्योतिष्यत् इति तोथा इरितो धा तोर्वा

राम
५

ङुत्रस्य पोभवति सेतेरपवादः अच्युतत् अच्योतीत् श्च्युतिर् क्षरणे श्च्यो
तति श्च्योतेत् श्च्योततु श्च्योतताद् अश्च्योतत् न शासात्स्वपाः पूर्वशासात्स्वपाः
स्वपाः पिष्यतेन शास्ताः चुश्च्योत श्च्युत्यात् श्च्योतिता श्च्योतिष्यति अश्च्योतिष्य
त् अश्च्युतत् अश्च्योतत् यकाररहितोप्ययम् श्च्योतति श्च्योतेत् श्च्योततु श्च्यो
ततात् अश्च्योतत् चुश्च्योत श्च्युत्यात् श्च्योतिता श्च्योतिष्यति अश्च्योतिष्यत् ।
अश्च्युतत् अश्च्योतीत् मन्थ विलोडने मंथति मंथेत् मंथतु मंथताद् अम
मंथत् नोलोप इति न लोपे प्राप्ते असंयोगागामादिर् कित् ममंथ ममं ।
थतुः नोलोपः धातोर्हलंतस्योपधाभूतस्य नकारस्य लोपः किति परे मृज्या
मैच तेनेन निरूपपदात् तुम्बेः क्ङिपिन मथ्यात् मंथिता मंथिष्यति अमंथिष्य
त्

असंयोगा[illegible] त्

सि॰चं॰

उ॰ग॰ अमषीत् कुषिपुषिलुषिमषि हिंसासंक्लेशनयोः इदितो नुम् इदितो धातो॰

६ र्नुम् कुंषति कुंषेत् कुंषतु कुंषता द्वा अकुंषत् कुहोश्चुः पूर्वस्य कवर्गहकार॰

योश्चुत्वं भवति हस्य वर्गचतुर्थः चुकुंष इदितो नलोपो न कुंष्यात् कुंषिष्यति अ

कुंषिष्यत् अकुंषीत् चुवि वक्र संयोगे चुम्बति षिध गत्याम् आदेः षः सः॰

धात्वाद्योः षकारणकारयोः सकारनकारौ भवतः सेधति सेधेत् सेधतु सेध॰

ता द्वा असेधत् सिषेध सिध्यात् सेधिता आदेस्त्रतप्यालौ सुनमाम् आदेः परे

षांस्वादीनां नमादीनाञ्च धातूनां सकारनकारयोः षकारणकारौ भवतः ष

त्वणत्वनिमित्ते सति निषेधति अट् हृत्वव्यवधानेऽपि षः न्यषेधत् निषिषे

ध — सेधते गतौ न षः गंगां विसेधति षिधू शास्त्रे मांगल्ये च — उदितो वा ऊदि॰ राम

६

तो धातोः परस्य वसादेरनपीड्वा॰ स्वरतिसूतिसूयतिधूञ्रधनशात् पढ्ह पढ्ढुहत्
हत्तुह त्तिह न्वस्वरतिसूतिसूयतिधूञां किह्न लादेर्णादेर्नित्यमिट् स्यात् सेध
ति सेधेत् सेधतु सेधतात् सेधत् सिषेध सिषिधिव नष्वोऽर्धः ऊभांताद्धातो॰ सि ३
ल्लकारपकारयोर्धकारो भवति दधातेश्च ऊमेज्जवाः सिषेद्धु सेधिता सेद्धा
सेधिष्यति सेत्स्यति असेधिष्यत् असेत्स्यत् असेधीत् अनिटोऽनामिवतः॥
अनिटो नामिवतश्च धातोर्वृद्धिः स्यात् न्येपरे तौ असैत्सीत् ऊतात् ऊसादुत्त
रस्य सेर्ज्ञीपोऽ सेध्व सेद्धु असैत्सुः असैत्व असैत्स खदैस्थैर्ये हिंसायां च खद
ति खदेत् खदतु खदतात् अखदत् अत उपधायाः धातोरुपधाया अतो वृद्धिः
स्यात् णिति च खाद णावुत्तमो वा णित् च खाद च खदतित्ये सेरीत् अतो हलादेः॥

लेघोर्वा वृद्धिः सेदिसे अखवीत् अखेदीत् व्यक्तौ कौ प्रेपसीस्फुटवर्णा॥
गद व्यक्तायां वाचि ज्ञादिस्यान्तिमिन्तान्तेन स्यणि गदनद पद पत अविहावा
स्यागाङ्मेङ्स्य तिहति या तिवाति द्राति प्साति वपति वहति शास्य कि चिने तिदे
ग्धि षु अन्यत्रा कवाधावपाते आघोष्यारणेवा अकखादेो किमप्रति क ति
रेतिप्रतिकखादनिस्य बांते किमप्रनिदुष्यति वेति किमप्रणि मवदित्र निमव
आघोषारणेकिमप्रणिच खादप्रनिचेकार प्रणिगदति अगदीत रद वि
लेखनेरद तिरदेत् रदतु अरदत् ररादलोपः पचां किल्येचास्य पचादीनां कि
तिलिट्यनादेशादीनां पूर्वस्य लोपो भवत्यकारस्य एकह समध्यस्यस्य चेका
रः किति णदो सेटि थपि चरेदतुः रेदिथ पठादअव्यक्ते पढे प्रणिनेदुःनेदिथ॥

अर्द गतौ याचने च आर्न्दोरुणोदौ नुगर्श्चा अर्घोतेजी काशादेः स योगान्ता
काशादेश्च पूर्वस्य नुग्भवति णादो आनर्द्दीत् नर्द गर्द शब्दे तर्द हिंसा
यां तर्दति कर्द कुत्सितशब्दे कर्दति खर्द दंदशूके खर्दति १ त्रदि चेष्टा
यां क्लिदि परिदेवने क्लिन्दति अत सातत्यगमने आतति खादृ भक्षणे अ
खादीत् क्रदि ह्वाने रोदने च अति अदि बंधने अन्तति अन्तेत् अन्ततु आनन्त आ
नंत आनन्त अंध्यात् अंदिता अंदिष्यति आन्दिष्यत् आंदीत् टुणदि सम
द्धौ नननन्द चदि आह्लादने दीप्तौ च इति तो नुम् चन्दति चंदेत् चंदतु अचन्द
त् च चंद चंद्यात् चंदिता चंदिष्यति अचंदिष्यत् अचंदीत् शुन्ध शुद्धौ शुन्धति
शुंधेत् शुंधतु अशुंधत् शुशुंध शुंध्यात् शुंधिता शुंधिष्यति अशुंधिष्यत्

आचं
उ.ग.
८

अंदुधीत तक्षकक्ष्ण हसने तकि कृच्छ्रजीवने तंकति तंकआ
तंकीत् श्रुकगतौ शोकति अशोकीत् बुक्क भषणे बुक्कति कषहस
ने कषति युगि जुगि वर्जने युंगति इदि परमैश्वर्ये इंदति स्वरादेः स्वर
देर्धातोर्द्वितीयोऽवयवो भवति द्विवादौ परे अडुलणिलेन्दत कामादि
प्रत्ययादावस्यक्लैभ्रूपरः कात्तस्मात्सद पअपगुरू नाम्यायनेकत्वरे श्यो
गवादौ परे आम प्रत्ययो भवति सच कृञनुप्रयुक्तः प्रत्ययो रूव्याः विदद
रिद्राजागृ चांचा रः पूर्वस्य अवर्णस्याकारः धातोर्नामिनः नामंत
स्यादेतस्य च धातोर्बृद्धिः ञिणितिपरे इंदांचकार इंदांचकतुः इंदांचकुः
इंदांचकर्थ इंदांमास इंदांमासतुः इंदांमासुः इंदांबभूव इंदांचात इंदीत ॥

राम
८

णिदि कुत्सायाम् इदितो नुम् प्रपूर्वः प्रणिन्दति प्रनिन्दति प्रनिंदेत् प्र
णिन्दतु प्राणिन्दत् निनिन्द निंद्यात् निन्दिता निंदिष्यति अनिन्दिष्य।
त् अनिन्दीत् टदि पालने दटेघ उख गतौ अपकर्तरि उपधालघोर्गुणः
ओखति ओखेत् ओखतु औखत्। असूव र्गो स्वरे परे स्येवर्णो वर्णायोगे पु वो।
उवोख ऊखतुः ऊखुः उवोखिथ औखीत् लुंच अपनयने अञ्चु
गतिपूजनयोः अञ्चति अंचेत् अंचतु आंचत् आनंच अच्यात् पूजायां।
अंच्यात् अंचिता अंचिष्यति आंचिष्यत् आंचीत् आछि आयामे आंछति
आंछेत् आंछत् आंछेतु न्याशायो आंछ हुर्छा कौटिल्ये धोर्विहसे हू
र्छति हूर्छेत् हूर्छतु जुहूर्छ हूर्छ्यात् हूर्छिता हूर्छिष्यति अहूर्छिष्यत् अ

लि.
आचं.
उ. ग.
९

जी

हृच्छीत पुच्छ प्रमादे पुच्छति व्रज गतौ धातुर्वा हि ग्रहणाभूता कारा यामा
नैत्व पूर्व लोपौ न वाजव व्रजतुः अव्राजीत व्रज गतौ व्रजति व्रजेत् व्र
जतु अव्रजत् वव्राज व्रज्यात् व्रजिता व्रजिष्यति अव्रजिष्यत वदि व्रज्योः सौ
नित्यं वृद्धि अव्राजीत् अज गतौ क्षेपणे च अजति अजेत् अजतु आजत् ॥
अजेष्यत् पुंवीवसा दौवा विवाय नुधातोः विकरणस्य नोधातोस्येव णौव
णौ योरिपुवो स्वरे अनेक स्वरस्यासंयोग पूर्वस्यतु यौ णवणान्तेह न्वोरेवायि वि
य्यतुः स्वरान्तात्स्वतस्थ तादौ नित्यानिट स्यपो वेद् विवयिथ विवेथ आजिथ
वि व्यथुः विव्य आजिव आजि म वीयात् नैकस्वरादनुदात्तात् आधीन्वा
रमोनुदात्तादेकस्वराद्धातोः परस्य वलादेरिण्न स्यात् अनिठस एन्तो नव

राम
९

तीति हृश्यता मिमांसा लुसे ऽः श्रवदन्ति न द्विदः अदन्त न्हृदन्त न्‌ तान्च हउ हऔक्षि
ड्री डिं व रौं ष्टुप शौं इ भ्रि आवपि १ गणस्यन्‌ दन्तमु त्ताञ्च रु लुवे द्यो वन्त पारौं
तिमघ्यो युगुह्नाण्वः इति स्वरान्तानि पुंलि स्तन्तु श्चि ता स्त तो ह सान्ता न पित्ति बोधतः
२ शकि लु कान्ते ष्वनिडे क इष्यते घ ति म्र सान्ते युवसिः श्रसार गार मिश्च मान्ते घ्वप
मैपु नेय मिनल्ल तीयो ल मिरे व नेतरे ३ य मिञ्जे मान्ते ष्व निडे क इष्यते र मि र्हि वादा वपि
पक्ष्व ते मनिः न मिश्च तु र्यो ह निरे व पञ्च मो गमि लु बशृः श्रु ति षेध वाचि नाम्‌ ४ दिहि
दुंहि मैं ह ति रो ह ती वर्हि र्ने हि लु षष्टो दह ति लपा लि हिः इ मे नि टो हा वि ह मु क्तं श
पाग लोषु हान्ताः ब्रति मज्य कीर्तिताः ५ दि शिं हृ सिं द शि म प्यो न पिं शि शि क्ष्मो ति म श
हम स्थि शिन्‌ लि शि श्च शान्ता न नि टः पु रास गाः पठ न्ति पाठे युदपो व ने तरा न्‌ हा

ऋाचं
उ.ग.
१.

रु धिस्माध्यिर्ध्युधिवन्धितांधपः क्रुधि त्रुधी शुध्यतिवुध्यतीव्यधिः इमेतुधान्ता
दशाचानिटोमतास्ततःपरं सिध्यतिरेवनेतरे ७ क्षिविंपिविंशुष्यतिपुष्यती त्विषि
श्लिषिंश्लिषिंतुष्यतिदुष्यतीद्विषिम् इमानदशैवोपदिशान्यनिड्विधौगतोपुषा
न्तान् कृषवकर्षतीनपा ८ तपित्तिपिम्त्वापिमपोवपिंत्वपिंलिपिंलुपिंहप्यतिदृ
प्यतीतृपिम् स्वोरशानीचेनप्रापिं छुपिंक्षिपिंत्रतीहिपांत्तान् गणोतांह्ययोदशा ८
अदिंहदिंस्कन्दिंभिदिच्छिदिंक्षुदीन् शदिंसदिं स्वद्यतिपद्यतीखिविदिम् नुदिन्नुदिं
भिद्यतिविन्तइत्यपित्रतीहिदान्तान् दशपञ्चचानिट ९ पचिवचिम्विचिरिचिं
म्विपृच्छतीन्निजिंसिचिंमुचिंभजिभजिंत्यजिंयजिंयुजिरुजिंसंजिं
मज्जतीनभुजिंस्वजिंसृजिविजिविद्धानिटृस्वरान् ११ वेताश्रवैषीत [illegible] च्येचि

राम
१.

हृयिपविद्रेष पे अनपियकारेपरेपूर्वस्वरस्यदीर्घः स्यात् दीपात् अदीपी
त् तुम्प हिंसायाम् धातुम्पतेस्तुदगवि कतेरि पत्तुम्पति गौः अट द्वित्वघ।
वधानेपितुट् प्रत्तुम्पतप्रतुतुम्प ओणृ अपनयने ओणाम्बेको स्वनस॥
न हम्मक्षौववनतुः अवनीत् अवानीत् सेनतुः जनसनखनामात्वमनि/टिसे/ङ्किति
ऊसेहेचक्षोयादादौङ्किः तिवा सापात् सन्यात् असनीत् चमु अदने छिवुक्लमचाच
मां दीर्घो पि आचामति आङः किमचमति विचमति चेमति अचमीत् छिवु निरसने॥
नामधातुरछ्वरिवीं सत्वेन षीवति छिवेः वृहस्पतस्यपाया तिष्ठेवढि ष्ठेव य्योर्वि
हुते ष्ठीव्यात् अष्ठेवीत् कटे वर्षा ऽऽवरणयोः स्यतक्षणश्वसजागृण्विदितां सेटि
सेनवृद्धिः अकटीत् ह यगतौ अहयीत् जुरंह सि नानर्योर्विः अनपिविषयेतवर्णो

त्रि
श्री चं
तु ग
२१

स्ववत्व न्न जुजू वुलुः जुज विष जुजो घस्र जौ षीत गुपू रक्षणे श्रा
पः गुपूधूपविच्छिपणिपनिभ्य स्वार्थे आयः ३ प्रत्ययः आयन्नपि तु वा
सधातुः यङादि प्रत्ययान्तः शब्दो धातुसंज्ञको भवति गोपायति
गोपायाञ्चकार जुगोप यतः पस्यात लक्ष्यान विलोपः गोपाय्यात् गु
प्यात् गोपायिता गोपिता गोप्ता अगोपायीत् अगोपीत् जतात्
अगौप्सात् एवं धूप संतापे तपस्तापे ते पि ध तत्तु ष्व अतापीत् ज
पजल्प व्यक्तायां वाचि जेपि पज पिता अजापीत् कानुपाठवि
देपे श्राशालाशशुनुकानुलानु वणि तु दि लषां यो वा कश्रेपेषु
चलु थुक मः पेदीधीपि विषये क्रान्य ति कान्तिश्र कमीत् यमतप

राम
२२

मे गमांछः गमयमदुहसृणां छः स्यादद्विषये यच्छति येमि यय।
यंप यतिरमिनमातातकुसेतिहू पेश्र यंसीत् अयंसिष्टां ताम्।
प्रकृत्वे गन्धे च नेमि पन नेपश्रूनसीत ईदृश्यई ष्यई ष्यो यांई
ष्यंति ऐ ष्यात ऐ ष्यीत गम्लृ गतौ गच्छति गमां स्वरे गमहन
जनखनघसामुपधायालोपः स्यात् स्वरे ङ्किति न तु ङे जग्म
तुः जगमिथ जगंथ हन्तृतः स्यपः हंतेः ञ्णिति च परस्मैपदे
इट् भवति गमेर्लृपे गमिष्यति॥ लित्पुषादेर्ङः लितो द्युतादेः पुषादे
र्ङः अत्ययः स्यात् पेषेरपवादः अगमत् म्रुचु म्लुचु गत्यौ वा
ति म्रुचादेर्वा ङः अम्रुचत् अम्रोचीत् अम्लोचीत् अम्लुचत्।

ग्लुच ग्लुच चौर्ये अग्लुचत् अग्लोचीत् अग्लुचत् अग्लोची
ग्लुंचु गतौ अग्लुचत् अग्लुंचीत् ञिफला विशरणे २६ फ
लभजत्रपां किति णलादौ सेटि थपि चेत्वपूर्वलोपौ फेल
तुः फेलिथ लांतस्य त्वतसमीपाकारस्येतो नित्यं वृद्धिः अ
फालीत् फल निष्पत्तौ फेलतुः अफालीत् चर गतिभक्षण
योः अचारीत् स्वृ शब्दोपतापयोः स्वरति सस्वार गुणोर्तिसं
योगाद्योः सस्वरिथ सस्वर्थ सस्वरिव सस्वर्व स्वर्ता स्वरिष्यति अस्वारी
त् अस्वारिष्टां अस्वार्षीत् अस्वार्ष्टां अस्वार्षुः जि जये ३५ सन्लिटो
र्जेर्गिः जिगाय जिग्यतुः जिग्युः जिगयिथ जिगेथ जेता अ